

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา

ปัจจุบันประเทศไทยตื่นตัวกันมากในเรื่องของการผลักดันประเทศเข้าสู่การเป็นประเทศเกษตรอุตสาหกรรมใหม่ (New Agro-industry Countries) เนื่องจากการมีคุณสมบัติพื้นฐานหลายประการที่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นค่าแรงที่จัดว่ายังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ หรือแม้กระทั่งวัตถุดิบที่มีอยู่มากมายอันเนื่องมาจากพื้นฐานทางเศรษฐกิจแรกเริ่มของประเทศขึ้นอยู่กับภาคการเกษตรเป็นสำคัญ เมื่อได้นำกระบวนการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรต่างๆ เข้ามาใช้จะก่อให้เกิดผลดีแก่ประเทศทั้งภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และเศรษฐกิจ โดยส่วนรวมดังที่จรรยาได้จากแผนผลต่อไปนี้ คือ

1. เป็นอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของไทย

จากเหตุผลที่ว่าประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนาซึ่งมีการเกษตรเป็นพื้นฐานของประเทศจึงสมควรที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบทางด้านเกษตร (Agro-based Industry) ขึ้นเป็นอันดับแรก เพราะจะเป็นการช่วยให้ผลิตผลทางการเกษตรมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นช่วยให้มีการพัฒนาทางด้านเกษตรกรรมและช่วยให้เกษตรกรมีฐานของรายได้ (Income Base) ที่กว้างขึ้น นอกจากนี้การมีค่าแรงที่จัดว่าอยู่ในเกณฑ์ต่ำและอัตราการว่างงานที่ค่อนข้างสูง ก็เป็นสภาพเศรษฐกิจอีกสาเหตุที่สนับสนุนให้ประเทศมุ่งเข้าสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมข้างต้น

2. เป็นการใช้ทรัพยากรทางการเกษตรและสร้างตลาดของผลิตผลทางการเกษตร

การผลิตผลทางการเกษตรเป็นสิ่งทางชีวภาพจึงมีโอกาสน้อยเสียโดยธรรมชาติในอัตราที่สูงมาก อีกทั้งผลิตผลเหล่านี้มีเฉพาะฤดูกาลเนื่องจากต้องอาศัยสภาวะแวดล้อมของธรรมชาติที่เหมาะสมในการเจริญเติบโตและให้ผลผลิต ดังนั้นการนำเอาผลิตผลทางการเกษตรมาใช้เป็นวัตถุดิบในด้านอุตสาหกรรม จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยลด

ความสูญเสียของผลิตภัณฑ์เหล่านั้น โดยเฉพาะในกรณีที่ผลิตภัณฑ์มากเกินไปเกินความต้องการของตลาด ซึ่งหากได้นำผลิตภัณฑ์ดังกล่าวมาผ่านกระบวนการแปรรูปต่างๆ ก็จะเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ให้กับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรทั้งยังเป็น การเพิ่มตลาดให้กับเกษตรกรอีกด้วยช่วยให้เกษตรกรมีรายได้ที่แน่นอนจำนวนหนึ่ง จากการขายผลิตภัณฑ์ให้โรงงานแปรรูปต่างๆ ซึ่งมีความต้องการค่อนข้างสม่ำเสมอ

3. ก่อให้เกิดการจ้างงาน

ในการดำเนินงานของกิจการอุตสาหกรรมต่างๆ จะเกิดการจ้างแรงงานควบคู่กันเสมอ โดยปริมาณการจ้างแรงงานจะมากหรือน้อยขึ้นกับอุตสาหกรรมนั้น เป็นอุตสาหกรรมที่เน้นทุน (Capital Intensity) อยู่ในระดับใด ถ้าอยู่ในระดับต่ำก็แสดงว่ามีการจ้างแรงงานมากใช้เครื่องจักรน้อย หรือถ้าอยู่ในระดับสูงก็แสดงว่ามีการจ้างแรงงานน้อยใช้เครื่องจักรมาก จากการศึกษาผลการส่งเสริมการลงทุนของธนาคารแห่งประเทศไทย ปรากฏว่า อุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นทุนอยู่ในระดับที่ต่ำมาก (ธนาคารแห่งประเทศไทย 2517:15) แสดงได้ว่าได้ก่อให้เกิดการจ้างแรงงานเป็นจำนวนมากสูง

4. เป็นการสร้างรายได้เข้าประเทศ

ในอดีตที่ผ่านมา การส่งออกสินค้าของประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นสินค้าในหมวดสินค้าเกษตรกรรม และได้มีการพัฒนาเป็นการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมากขึ้นโดยลำดับโดยระยะแรก ก่อนที่จะมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติขึ้นในปี 2504 สินค้าอุตสาหกรรมมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไม่มากนัก เพราะถึงแม้จะได้มีการประกาศใช้กฎหมายส่งเสริมอุตสาหกรรมตั้งแต่ปี 2497 และได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตลอดมาแต่ความสำคัญของภาคอุตสาหกรรมก็ยังไม่มากเท่าที่ควร

หลังจากที่ได้มีการประกาศใช้แผนพัฒนาฯ ตั้งแต่ ปี 2504 เป็นต้นมาจึงได้เริ่มมีการปฏิรูประบบฐานทางด้านพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศอย่างจริงจัง โดยการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 และ 2 (ปี 2504-2509 และ ปี 2510-2514) มุ่งเพิ่มผลผลิตในภาคการเกษตรเพื่อรองรับอุตสาหกรรมการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 (ปี 2515-2519) และเร่งรัดพัฒนาอุตสาหกรรมทั้งในด้านการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าและการผลิตเพื่อการส่งออกในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4

และ 5 (ปี 2520-2524 และ 2525-2529) สำหรับในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 6 (ปี 2530-2534) ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาในลักษณะยุทธศาสตร์เชิงรุกทางเศรษฐกิจ กล่าวคือเน้นการผลิตเพื่อขายโดยใช้กลยุทธ์ปรับโครงสร้างการผลิตให้สอดคล้องและสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของตลาดโลกได้

ผลจากการพัฒนาอุตสาหกรรมตามแผนพัฒนา ดังกล่าวข้างต้น ทำให้ความสำคัญ ของภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น เป็นลำดับ จนในปี 2528 มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมี มากกว่ามูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมเป็นปีแรก และมีสัดส่วนมากเป็นครั้งหนึ่งของ มูลค่าส่งออกรวมในปี 2530 (ตารางที่ 1.1)

ธุรกิจอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรก็จัดอยู่ในหมวดสินค้าอุตสาหกรรม ประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นในประเทศไทย โดยมีลักษณะทั้งที่เป็นการทดแทนการนำเข้า (Import Substitution) และเพื่อการส่งออก (Export Oriented) ปัจจุบันอุตสาหกรรมแปรรูป ผลิตผลทางการเกษตรสามารถนำรายได้เข้าประเทศจากการส่งออกได้ปีละนับหมื่นล้านบาท โดยในปี 2531 สินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมการเกษตรสามารถส่งออกคิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 38,113 ล้านบาท หรือเท่ากับร้อยละ 9.51 ของการส่งออกสินค้ารวมทั้งสิ้นของประเทศ (ตารางที่ 1.2)

5. การกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ชนบท

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (2530-2534) รัฐบาลมีแนวทางการพัฒนาแนวทางหนึ่งคือมุ่งกระจาย รายได้และความเจริญไปสู่ภูมิภาคและ ชนบทมากขึ้น โดยให้ความสำคัญสำหรับการพัฒนาชนบท การเกษตร อุตสาหกรรมในชนบท และอุตสาหกรรมการเกษตร โดยเน้นการกระจายการผลิตสู่สินค้าที่มีแนวโน้มการผลิตเพื่อส่งออก เพื่อลดปัญหาเรื่องดุลการค้า ลดปัญหาการว่างงานและเพื่อเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร ดังนั้น กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนและสำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงมีนโยบายอย่างเด่นชัดที่จะให้มีการกระจายโรงงาน อุตสาหกรรมไปอยู่ในชนบท อุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเป็นอุตสาหกรรมหนึ่ง ที่ ต้องอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบเพื่อลดต้นทุนการผลิต และลดปัญหาการสูญเสียอันเนื่องจากการ ขนถ่ายและการขนส่ง

ตารางที่ 1.1 โครงสร้างสินค้าออกของประเทศไทย ปี 2521-2530

มูลค่า : ล้านบาท

ปี	มูลค่าสินค้าออก รวม	สินค้าเกษตรกรรม		สินค้าอุตสาหกรรม		สินแร่		สินค้าอื่น	
		มูลค่า	% ของมูลค่า สินค้าออก	มูลค่า	% ของมูลค่า สินค้าออก	มูลค่า	% ของมูลค่า สินค้าออก	มูลค่า	% ของมูลค่า สินค้าออก
2521	83,065.2	45,590.4	54.9	24,401.2	29.4	9,002.0	10.8	4,071.6	4.9
2522	108,179.0	57,987.1	53.6	32,597.3	30.1	11,613.9	10.7	6,000.7	5.5
2523	133,197.2	57,989.0	51.0	41,892.3	31.5	15,366.0	11.5	7,949.3	6.0
2524	153,000.7	79,708.5	52.1	53,219.2	34.8	11,770.3	7.7	8,302.7	5.4
2525	159,728.2	80,817.8	50.6	61,735.9	38.7	9,770.2	6.1	7,404.3	4.6
2526	146,471.8	73,547.0	50.2	56,953.5	38.9	6,663.5	4.5	9,307.8	6.4
2527	175,237.5	85,555.8	48.8	69,897.1	39.9	7,016.9	4.0	12,677.7	7.2
2528	193,365.5	82,335.8	42.6	83,094.8	43.0	7,429.8	3.8	20,505.3	10.6
2529	233,177.9	92,821.2	39.7	108,146.8	46.4	3,437.2	1.5	28,972.7	12.4
2530	299,853.2	100,503.5	33.5	153,302.9	51.1	3,803.7	1.3	42,243.1	14.1

ที่มา : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1.2 เป้าหมายการส่งออกสินค้าสำคัญของประเทศไทยปี 2532

ประมาณ : เมตริกตัน

มูลค่า : ล้านบาท

รายการ	2530		2531 1/		เป้าหมาย 2532 2/		% เพิ่ม (ลด)	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
สินค้าเกษตร		77,901.9		88,650.5		88,100.0		-0.62
สินค้าประมง		16,332.8		19,590.0		24,680.0		25.98
สินค้านานาชนิด		5,733.5		6,770.4		7,022.6		3.73
สินค้าอุตสาหกรรมเกษตร		32,067.8		38,113.0		45,026.0		18.14
- เฉพาะสิ่งประคระบ่อ	259,805	3,728.3	275,000	3,920.0	290,000	4,150.0	5.45	5.87
สินค้าอุตสาหกรรม		119,438.8		161,002.0		202,432.0		25.73
สินค้าอื่นๆ		48,388.3		86,674.1		141,339.4		63.90
รวม		299,833.1		400,800.0		508,600.0		26.90

ที่มา : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

หมายเหตุ 1/ ปี 2531 เป็นตัวเลขเบื้องต้น

2/ เป้าหมายส่งออกปี 2532 เป็นผลจากการสัมมนา "แนวทางและเป้าหมายการส่งออกปี 2532" เมื่อวันที่ 18-20 พฤศจิกายน 2531 ณ โรงแรมริเจนต์ ซะอ่า จ.เพชรบุรี

จากการที่โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรส่วนใหญ่มีสถานที่ตั้งกระจายในแหล่งต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับแหล่งวัตถุดิบนั้นจึงเกิดข้อดีหลายประการ เป็นการลดการเคลื่อนย้ายแรงงานจากชนบทเข้าสู่ตัวเมือง อีกทั้งความใกล้ชิดระหว่างเกษตรกรและโรงงานแปรรูปทำให้เกษตรกรได้เรียนรู้การทำเกษตรกรรมตามความต้องการของโรงงาน สามารถวางแผนการผลิตและปรับปรุง การผลิตของตนให้สอดคล้องกับความต้องการ เหล่านี้คือปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ผลักดันให้มีการพัฒนาการประกอบการภาคเกษตรกรรมให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น และส่งผลให้เกษตรกรมีมาตรฐานการครองชีพที่ดีขึ้นต่อไป

6. การปรับปรุงเทคนิคการเกษตร

คุณภาพของผลิตภัณฑ์จากธุรกิจอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรขึ้นกับคุณภาพของวัตถุดิบโดยตรง ดังนั้นอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรจึงเกี่ยวข้องกับเกษตรกรอย่างแนบแน่น นั่นคือ ขบวนการผลิตผลผลิตทางการเกษตรเพื่อป้อนโรงงานแปรรูปนั้นเป็นการผลิตใน "ช่วงต้น" (Upstream) ขณะที่ขบวนการผลิตของโรงงานแปรรูปนั้นเป็นการผลิตใน "ช่วงหลัง" (Downstream) การผลิตใน "ช่วงหลัง" จะเป็นตัวบังคับให้การผลิตในช่วงต้นต้องปรับปรุงกรรมวิธีการผลิตของตนให้มีประสิทธิภาพ ให้มีปริมาณและคุณภาพตรงตามที่ต้องการผลิตใน "ช่วงหลัง" ต้องการ เช่น การผลิตสับปะรดให้มีขนาดผลไม่ใหญ่หรือเล็กเกินไป การผลิตข้าวโพดฝักอ่อนให้ได้ขนาดมาตรฐานปราศจากร่องรอยการทำลายของโรคแมลง เป็นต้น

7. เพิ่มประสิทธิภาพของแรงงานเกษตร

ธุรกิจอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร มีส่วนผลักดันให้ผลิตภาพของแรงงาน (Labour Productivity) ในการเกษตรสูงขึ้นด้วยโดยเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านเทคนิคการผลิตดังที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น

8. ก่อให้เกิดอุตสาหกรรม ต่อเนื่องและการใช้ผลพลอยได้

ปัจจุบันจะเห็นได้ชัดว่าในอุตสาหกรรมชนิดหนึ่งๆ นั้นมักจะก่อให้เกิดหรือส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมชนิดอื่นๆ ต่อเนื่องเสมอ อุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรได้มีส่วนส่งเสริมอุตสาหกรรมประเภทอื่นให้มีการขยายตัวมากขึ้นด้วย อาทิเช่น อุตสาหกรรมผลิตกระป๋องบรรจุ และอุตสาหกรรมผลิตกล่องกระดาษ เป็นต้น และยิ่งการผลิตกระป๋องขยายตัวมากเท่าใดอุตสาหกรรมผลิตแผ่นโลหะชุบดีบุก (Tin Plate) ก็จะขยายตัวมากขึ้นเท่านั้น

ขณะเดียวกันผลพลอยได้และของเหลือจากวัตถุดิบบางอย่างที่ใช้ผลิตสินค้าแปรรูปยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์อื่น ๆ ได้อีกด้วย อันเป็นการเพิ่มรายได้ของอุตสาหกรรมและก่อให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องไปข้างหน้า เช่น ชานอ้อยจากอุตสาหกรรมผลิตน้ำตาลถูกนำไปผลิตเป็นเชื้อกระดาษ เศษเหลือของสับปะรดจากอุตสาหกรรมบรรจุกระป๋อง นำมาแปรรูปเป็นแอลกอฮอล์ น้ำส้มสายชู ไวน์ และกรดอินทรีย์ 3 ชนิด คือ กรดซิตริก กรดมาลิก และกรดแอสคอร์บิก ตลอดจนเปลือกและแกนกลางสามารถใช้เลี้ยงวัวได้เป็นอย่างดี

จากเหตุผล 8 ประการข้างต้น ทำให้หลายฝ่ายมีส่วนช่วยกันผลักดันให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศเกษตรอุตสาหกรรมใหม่ ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นอย่างรีบด่วนที่ต้องมีการวางแผนการผลิตสำหรับสินค้าแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรชนิดต่างๆ และงานที่ควรดำเนินการเป็นประการแรกในการวางแผนดังกล่าว ก็คือต้องรู้ปริมาณความต้องการและสถานการณ์ของสินค้าแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรแต่ละชนิดในตลาดโลก

จากรายงานการ พิจารณาจัดลำดับความสำคัญของกลุ่มสินค้าเป้าหมาย (บริษัทเกษตรธุรกิจ จำกัด 2531:2-11,7-2) สินค้าใดควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนา ก่อนเป็นลำดับแรกของการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรประเภทผลไม้เพื่อการส่งออกในอนาคต โดยดูจากเกณฑ์ต่างๆ 4 ประการคือ

- สินค้าที่มีศักยภาพทางการตลาดสูง ย่อมมีแนวโน้มที่จะได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐบาลมากขึ้น
- สินค้าที่ควรได้รับการส่งเสริมให้มีการแปรรูปเพื่อการส่งออกมักจะเป็นสินค้าที่มีปัญหาผลผลิตล้นเกินต้องการอยู่เสมอ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะผลิตเพิ่มขึ้นได้อีกมาก
- สินค้าที่มีศักยภาพในการแปรรูปเพื่อการส่งออกอย่างถูกต้อง สามารถกระจายแหล่งผลผลิตออกไปได้เป็นอย่างดี อันทำให้ผลผลิตมีการออกสู่ตลาดได้นานขึ้น
- ต้องเป็นสินค้าที่ตลาดต่างประเทศนิยมบริโภค

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผลไม้ที่มีความสำคัญเป็นลำดับแรก ก็คือ สับปะรด ดังนั้นงานวิจัยฉบับนี้จึงมุ่งความสนใจไปยังอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตรประเภทหนึ่งของประเทศไทยที่มีปริมาณและมูลค่าส่งออกต่อปีสูงมาก โดยมีปริมาณและมูลค่าการส่งออกในปัจจุบันมากเป็นอันดับหนึ่งของโลก และโดยธุรกิจนี้อยู่ในตลาดที่มีการ

ต่างชั้นสูงต้องเผชิญกับสภาพธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการพยากรณ์ธุรกิจ จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่จะนำมาใช้ในการตัดสินใจ กำหนดนโยบาย และกลยุทธ์ต่างๆ ทางธุรกิจ

อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารมักเผชิญกับปัญหาการนำข้อมูลข่าวสารดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ทั้งนี้ เนื่องจาก

1. ข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่กระจัดกระจายตามหน่วยงานต่างๆ ปราศจากการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ผู้บริหารจึงไม่สามารถนำมาใช้ได้ทันที
2. ผู้บริหารบางรายขาดความรู้เกี่ยวกับการนำเทคนิคการพยากรณ์มาใช้แม้จะมีข้อมูลพร้อมแต่ก็ไม่สามารถหารูปแบบการวิเคราะห์เชิงปริมาณที่เหมาะสมได้
3. ผู้บริหารส่วนใหญ่มักจะเข้าใจสภาพแวดล้อมเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานของตนเองโดยตรงเท่านั้น แต่มองข้ามสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจทั้งหมด ทั้งๆ ที่ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมมีความสำคัญมาก ซึ่งควรจะต้องนำมาเข้ามาประกอบการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบต่อไป

เนื่องจากปัญหาต่างๆ ข้างต้นทำให้ผู้บริหารไม่ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ที่จะนำเข้ามาประกอบการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะฉะนั้น การวิจัยเรื่อง "การพยากรณ์ความต้องการสับปะรดกระป๋องในตลาดโลก" จะเป็นทางหนึ่งที่สามารถผ่อนคลายปัญหาต่างๆ ดังกล่าวให้กับอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องได้ ทั้งยังเป็นแนวทางสำหรับปรับใช้ในการพยากรณ์ความต้องการสินค้าเกษตรแปรรูปชนิดอื่นๆ ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การพยากรณ์ความต้องการสับปะรดกระป๋องในตลาดโลก มีวัตถุประสงค์พอสรุปได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาภาวะทั่วไปเกี่ยวกับการผลิตและการตลาดของอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาภาวะทั่วไปเกี่ยวกับการผลิตและการตลาดของอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องของโลก
3. เพื่อศึกษาวิธีการพยากรณ์ที่เหมาะสมกับอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋อง

4. เพื่อศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อความต้องการสับปะรดกระป๋อง
5. เพื่อพยากรณ์ความต้องการสับปะรดกระป๋อง

สมมติฐานของการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การพยากรณ์ความต้องการสับปะรดกระป๋องในตลาดโลกมีสมมติฐาน คือ

1. วิธีการวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) ให้ค่าพยากรณ์ที่ดีกว่า วิธีการวิเคราะห์ด้วยอนุกรมเวลา (Time Series Analysis)
2. จำนวนประชากรและรายได้ประชาชาติ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการสับปะรดกระป๋อง
3. ความต้องการสับปะรดกระป๋องของโลกเพิ่มขึ้นในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5 ต่อปี

ขอบเขตของการศึกษา

สับปะรดกระป๋องในที่นี้จะไม่รวมถึงน้ำสับปะรดกระป๋อง โดยจะทำการพยากรณ์ความต้องการของโลกล่วงหน้า 7 ปี เริ่มตั้งแต่ปี 2530-2536 พร้อมทั้งพยากรณ์ความต้องการเป็นรายประเทศของประเทศผู้นำเข้าสับปะรดกระป๋องที่สำคัญล่วงหน้า 7 ปี เช่นเดียวกัน ประเทศผู้นำเข้าสับปะรดกระป๋องที่สำคัญดังกล่าว ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส แคนาดา ญี่ปุ่น อิตาลี และ เม็กซิโก

วิธีการศึกษา

การเก็บข้อมูล จะใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายปี ในช่วงเวลาตั้งแต่ ปี 2511-2531 จาก

1. รายงานสถิติต่างๆ ของ Food and Agriculture Organization (FAO.)

2. รายงานสถิติต่างๆ ของ United States Department of Agricultural (USDA.)

3. รายงานสถิติต่างๆ ของ United Nation (UN.)

4. รายงานสถิติต่างๆ ของ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

5. รายงานสถิติต่างๆ ของ กรมศุลกากร

6. รายงานสถิติต่างๆ ของ ประเทศที่เกี่ยวข้อง

7. วารสารสถิติของ Taiwan Canner Association

8. เอกสารอื่นๆ จาก ธนาคารแห่งประเทศไทย กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กรมศุลกากร สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

โดยถ้าเป็นข้อมูลในเรื่องของปริมาณจะใช้หน่วยเป็นเมตริกตัน เพื่อให้ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ อยู่ในลักษณะที่เปรียบเทียบกันได้

การเลือกประเทศตัวอย่างเพื่อนำมาทำการพยากรณ์ความต้องการ จะใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบ Purposive Sampling โดยเลือกจากประเทศที่มีรายชื่อในรายงานสถิติ FAO Trade Yearbook Vol.40,1986 ที่มีการนำเข้าสับปะรดกระป๋องรวมกันสูงกว่าร้อยละ 75 ของทั่วโลก โดยเรียงจากประเทศที่มีการบริโภคสับปะรดกระป๋องมากที่สุดลงไป

การศึกษาภาวะทั่วไปเกี่ยวกับการผลิตและการตลาดของอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องของประเทศต่างๆ จะใช้วิธีการพรรณนา โดยจะเป็นการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับภาวะการผลิตและการตลาดของประเทศนั้นๆ พร้อมกับนำเสนอในรูปของตารางประกอบ

การหาค่าพยากรณ์ จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยกระทำใน 2 ลักษณะ คือ

1. เทคนิคอนุกรมเวลา (Time Series Analysis) ด้วยวิธีการต่างๆ อันได้แก่ การทำให้เรียบแบบต่างๆ (Smoothing Method) วิธีดีคอมโพสิชัน (Decomposition) การวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend Analysis) และการวิเคราะห์อนุกรมเวลาแบบบ็อกซ์-เจนกินส์ (Box-Jenkins)

2. เทคนิคที่ใช้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Causal Model) ด้วยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) แบบ Step-wise โดยตั้งสมมติฐานของความสัมพันธ์ไว้ดังนี้ หักล้างขั้นตอนความต้องการสับประคกระบองของประเทศ $i=f$ (จำนวนประชากรในประเทศ i , รายได้ประชาชาติของประเทศ i , Dummy variable ของประเทศ i , ช่วงเวลาที่เกิดข้อมูล)

โดยจะดำเนินการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient: R^2) และค่าเฉลี่ยจากค่าสัมบูรณ์ของเปอร์เซ็นต์ความผิดพลาด (Mean Absolute Percentage Error : MAPE) จากวิธีการข้างต้นและเปรียบเทียบโดยเลือกวิธีที่ให้ค่าทั้งสองดีที่สุด สหพันธ์การศึกษาระดับต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อความต้องการสับประคกระบองจะพิจารณาจากการวิเคราะห์ Multiple Regression ข้างต้น

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดจะใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Statpak Systat , Lotus 123 และ FORCST เข้ามาช่วยงาน

ข้อจำกัดการศึกษา

เนื่องจากข้อมูลที่จำเป็นในงานวิจัยฉบับนี้ ที่มีอยู่ในประเทศไทยอยู่กระจัดกระจายตามแหล่งข้อมูลต่างๆ หลายแห่งและมักจะมีไม่ครบถ้วน เป็นผลให้ไม่สามารถทำการพยากรณ์ความต้องการสับประคกระบองของตลาดโลกได้โดยตรง ซึ่งจะได้กล่าวรายละเอียดอีกครั้งใน บทที่ 5 และ สำหรับข้อมูลของต่างประเทศจะมีถึงปี 2529 เท่านั้น นอกจากนั้นหน่วยของข้อมูลก็ยังมีกำกวมที่ไม่เหมือนกัน เช่น ข้อมูลของบางแหล่งเก็บปริมาณสับประคกระบองเป็นจำนวนหีบ ซึ่งมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ 1 หีบ มี 24 กระบองๆ ละ 30 ออนซ์ และ 1 หีบ มี 24 กระบองๆ ละ 20 ออนซ์ ในขณะที่บางแหล่งใช้หน่วยเป็นเมตริกตัน ดังนั้นเพื่อให้เปรียบเทียบกันได้ ผู้วิจัยจึงได้แปลงหน่วยในเรื่องปริมาณจากแหล่งข้อมูลทุกแห่ง ให้มีหน่วยเป็นเมตริกตัน (ภาคผนวก ก) จึงอาจเกิดค่าผิดพลาดในขั้นตอนของการแปลงหน่วยดังกล่าว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษากาพย์การพยากรณ์ความต้องการสัประคระป้องในตลาดโลก จะก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. ทำให้ทราบความต้องการสัประคระป้องของประเทศต่างๆ
2. ทำให้ทราบว่าแต่ละประเทศมีปัจจัยตัวใดที่เป็นตัวกระตุ้นความต้องการบริโภคสัประคระป้อง เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการขายและวางแผนการผลิต
3. เพื่อเป็นแนวทางในการทำพยากรณ์ความต้องการสินค้าเกษตรแปรรูปชนิดอื่นๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย